

oprac. M. J.

1/11/2007

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1505 0000 0000 5002 0244

60-251 Poznań

Lipno
POZ-AK
Skowroniński Jerzy
ps. „Proton”

M: 501/1136 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Skowronski Jerzy .....

J:K-501/1136 Pom. ....

Lipno 305-AK .....

I./1. Relacja k. 5 s. 1-5

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora k. 2 s. 1-2

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 3

VI. Fotografie dział ikonografii

1/1. Delaj'a:

1. Delaj'a Jerzego Skowronskiego z
4.07.1992 r. wraz z setką rycinymi dykto-
mym, napis oryg. + kop. k. 5 s. 1-5

1
1/1/1

Jerzy Włodzimierz Skowroński
pseudonim P R O T O N.

urodzony 29 lipca 1923r. w Lipnie.

w okresie okupacji zawód kierowcy i elektryka.
Konspiracja: Obwód L i p n o /INSPEKTA/ALUN/
II Drużyna Plutonu Sanitarnego, Obwód Lipno,
od 1943r. Drużyna Łączności - nasłuch i podsłuch.

Urodzony w Lipnie jako syn Stanisława i Władysławy, do 1939r. Szkoła Podstawowa, następnie Gimnazjum im. R. Traugutta w Lipnie.

Zaprzyśiężony 20.12.1940r.- obecni: Por.Majewski Julian ps.FABIUSZ/FABIAN, kpr.Wieczorkiewicz Jan ps.ZEUS, i trzecia osoba nie znana, ps.ZYGMUNT, jeśli pamięć nie myli.

Aresztowany przez Gestapo 10.04.1940r.i Obóz Przejściowy-Więzienie w Grudziądzu/Madera/
zwolniony po trzech miesiącach. Ponownie aresztowany 18.01.1945r. przez Gestapo i prowadzony z grupą na rozstrzelanie. Uratowany zawodem kierowcy samochodowego i udaną ucieczką.

Po wojnie, aresztowany w lutym 1945r. przez UB w Lipnie. Brak dowodów przynależności do AK - zwolniony po 3 tygodniach.

Następnie Mała Matura w Lipnie i wyjazd do Poznania na studia. Szkoła Inżynierska potem Politechnika Poznańska - Wydział Elektryczny.

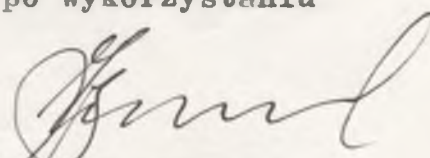
Praca zawodowa jako inżynier elektryk w firmach budowlanych resortu budownictwa w Poznaniu.

Ostatnio Elektromontaż - Export Warszawa. Od 10.08.86r. przechodzę na emeryturę.

Żonaty od 04.04.1945r. żona Maria i czwórka dzieci.

Za pracę zawodową - Krzyż Kawalerski Restituta Polonia w październiku 1988r.

Fotografia pochodzi z 1941r. - po wykorzystaniu proszę o zwrot.

/Jerzy Skowroński/

ul. Hetmańska 39/5

60-251 POZNAŃ

Tel. 0 - 61/ 66-27-75.

all
Jerzy Skowroński
ul. Hetmańska 39/5
60-251 POZNAŃ

oprac. 18 VIII 12
MSJ.
Poznań, dnia 04.07.1992r.

Rel. M-501/1136/1/13 200
1/11/2

6 77/17/92

10.07.92 insp Lipno

F U N D A C J A

Archiwum Pomorskiej Armii Krajowej

ul. Piekary 37 pok.23.

87-100 T O R U Ń

Wielce Szanowna Pani

Prof. dr hab. E. Zawadzka !

W nawiązaniu do przeprowadzonej rozmowy z Panią Hanną Nowicką /ps. Iskra/ staram się wykrzesać z pamięci trochę danych dotyczących mojej przynależności do Armii Krajowej w latach okupacji, a które może uzupełnią dotychczasowe informacje posiadane przez Panią Profesor w zakresie działalności Obwodu Lipnowskiego, Okręgu Pomorskiego.

Ja, Jerzy Skowroński urodzony 29 lipca 1923r. w Lipnie, ówczesne woj. pomorskie, z ojca Stanisława i matki Władysławy z domu Daliga.

Ojciec rzemieślnik prowadził warsztat szewcki, który pozwalał aby matka nie pracowała, zajmując się wychowaniem dwójki dzieci.

Obecnie mieszkam w Poznaniu, adres jak na stronie tytułowej.

Do Szkoły Podstawowej i Gimnazjum im. R. Traugutta chodziłem w Lipnie. Rok szkolny 1938/39 zakończyłem świadectwem przejścia do klasy czwartej w/w Gimnazjum.

W lipcu 1939r. wyjazd na obóz Przysposobienia Wojskowego, miejscowość Ł a s i n k /Gardei powiat Grudziąć.

Z chwilą wybuchu wojny powołany do Służby Pomocniczej WP. Pilnowanie obiektów państwowych, dworca kolejowego, wiaduktu kolejowego przy stadionie, oraz pomoc przy aresztowaniach "Volksdeutschy" i członków "V Kolumny". Udział w eskortowaniu aresztowanych via Włocławek, Gostynin, kierunek Warszawa.

Po zakończeniu działań wojennych powrót do Lipna. Jednak ze względu na w/w działalność zmuszony do ukrywania się.

10.04.1940r. zostaje aresztowany przez Gestapo i z grupą wielu Kolegów z Gimnazjum wywieziony do obozu-więzienie w Grudziądzu.

Z braku dowodów, że rozstrzeliwałem "Volksdeutschy" zostaje po pięciu miesiącach z grupą 11tu Kolegów zwolniony i przekazany do "Arbeitsamtu" - Urzędu Pracy w Lipnie.

Następnie praca w niemieckich firmach w Lipnie i tak:

./.. str.2.

1/1/3

Od końca 1940r. do połowy 1942r.

"Elektrofachgeschäft u. Installationen" Ing. Slezak St.
/niemiecki ukraińiec/
pracując jako elektryk później, monter elektryk.

następnie do września 1943r. w firmie:

"Gebrüder Lindenmann - Kolonialwarengrosshandlung"
jako kierowca samochodowy.

i w końcu, do 18.01.1945r. w firmie:

"Raiffeisen - Warengennossenschaft" również jako kie-
rowca samochodowy.

Po powrocie z więzienia w Grudziądzu i rozpoczęciu
pracy przymusowej, znalazłem się w gronie starych Kolegów
z okresu szkolnego i gimnazjalnego, dowiadując się o
możliwościach walki konspiracyjnej.

I tak po wielu rozmowach, otrzymałem w listopadzie
1940r. o skontaktowaniu się z Kol. gimnazjalnym Janem
Wieczorkiewiczem.

✓ Jan Wieczorkiewicz, pseudonim ZEUS był dowódcą
II Drużyny plutonu Służby Zdrowia, Obwodu Lipnowskiego,
Okręgu Mazowsze z siedzibą w Płocku, Polskiej Organizacji
Zbrojnej. Po wstępnych przygotowaniach zostałem zaprzy-
siężony 20 wzgl. 21 grudnia 1940r.

✓ Przysięgę składałem na ręce dowódcy plutonu porucznika
Juliana Majewskiego ps. FABIAN, oraz Jana Wieczorkiewicza
ps. ZEUS, z przydziałem w stopniu szeregowca do II Dru-
żyny plutonu Służby Zdrowia, Obwodu Lipnowskiego POZ.
otrzymując pseudonim PROTON.

wg. późniejszych uzyskanych informacji w roku 1942,
nastąpiła reorganizacja i pluton Służby Zdrowia Obwodu
Lipnowskiego wprowadzono do schematu Okręgu Pomorskiego
Armii Krajowej.

✓ Pluton Służby Zdrowia składał się z trzech drużyn:
✓ Drużyna I - Dca. Jerzy Baszkowski ps. JOWISZ.
✓ " II - Dca. Jan Wieczorkiewicz ps. ZEUS.
✓ " III - Dca. Janina Topolewska ps. nie pamiętam.

Organizacja drużyn składała się z systemu trójko-
wego i liczyła 12 osób, każda.

Z Kolegów z którymi miałem kontakt konspiracyjny
przypominam sobie:

✓ Rozalski Zygmunt ps. KUBA, Krajewski Stanisław ps. nie
✓ pamiętam, Lewandowski Jan i Tadeusz/bracia/ Szybowski Roman
✓ ps. GERWAZY, Jedliński Jerzy, Pytlewski Zygmunt.

Po przeszkoleniu w zakresie służby zdrowia i
pierwszej pomocy, zakres pracy ograniczał się do organi-
zowania i ewentualnego zakupu lekarstw, środków opatrunko-
wych, odzieży szpitalnej, małych sabotaży, zbierania
informacji.

✓ W pierwszej połowie roku 1942, zostałem skierowany
do Dcy. plutonu Łączności - Henryka Kaczorowskiego ps.
nie pamiętam /pracowaliśmy razem w firmie SLEZAK/, gdzie
przez pół roku byłem przez niego szkolony w zakresie
obsługi urządzeń radiowych, celem prowadzenia nasłuchu i
podśluchu.

3/1/4

Następnie, H. Kaczorowski w porozumieniu z moimi przełożonymi, zaproponował zmianę pracy i przejście do firmy Lindenmann w Lipnie, w charakterze kierowcy.

Po wielu trudnościach udało się zatrudnić mnie w firmie Gebruder Lindenmann w Lipnie, gdzie dokonywałem stałego podsłuchu i nasłuchu ważnych spotkań.

Szef firmy, Alfred Lindenmann był bliskim współpracownikiem partyjnym Hitlera i Himmlera w ramach NSDAP i wszystkie podróże dostojników Gestapo, z Berlina do Warszawy odbywały się z wizytą u w/w w Lipnie. Odbywały się tu wielkie uroczystości elity, gdzie podsłuch był ważnym elementem informacji.

Wszystkie uzyskiwane informacje z podsłuchu jak i bezpośrednio rozmowy z kierowcami tych dostojnych gości, przekazywałem bezpośrednio Dcy. Plutonu Łączności H. Kaczorowskiemu, który jak oświadczał przekazywał łącznikiem do Warszawy.

We wrześniu 1943r. przypadkowe wykrycie mikrofonu /w czasie czyszczenia lampy/żyrandola/ zmusiło mnie do chwilowego zaniechania dalszego działania, i przeniesienia się do firmy Raiffeisen - Lipno, ponownie jako kierowca.

Tu w dalszym ciągu zajmowałem się zbieraniem informacji tak z firmy Lindenmann jak i Raiffeisen.

Działalność moja trwała aż do momentu wpadki, gdzie 18 stycznia 1945r. zostałem z terenu firmy przez Gestapo aresztowany. Próba ucieczki skończyła się utratą czterech zębów i porzucanej głowy.

Z prowadzonej grupy na roztrzelanie wycofano dwóch kierowców i mnie, wsadzając za kierownicę ciężarowego samochodu. Do pilnowania mnie, posadzono obok gestapowca z pistoletem maszynowym i rozkazem jazdy z Lipna do Torunia, Piły, Berlina.

Na wysokości Czernikowa pow. Lipno, w nocy, w czasie nalotu samolotów radzieckich zderzyłem się z niemieckim samochodem pancernym. Samochód mój stanął w płomieniach, a ja wyrzucony z szoferki uciekłem do pobliskiego lasu, gdzie po dwóch dniach spotkałem czołgi radzieckie.

Po wojnie kilka razy aresztowany pod zarzutem przynależności do AK. Brak konkretnych dowodów i milczenia współkolegów umożliwiło mi wyniesienie się z Lipna do Poznania.

Tu po zrobieniu matury i dyplomu na Politechnice Poznańskiej, rozpocząłem pracę zawodową jako inżynier elektryk.

Jeszcze w Lipnie - koniec 1945r. wstąpiłem do organizacji młodzieżowej OM TUR przy PPS, następnie PZPR, skąd w kwietniu 1954r. wyrzucono mnie

" za nie przestrzeganie stalinowskich zasad życia partyjnego " - do dzisiaj nie wiem na czym to polega.

1/4/5

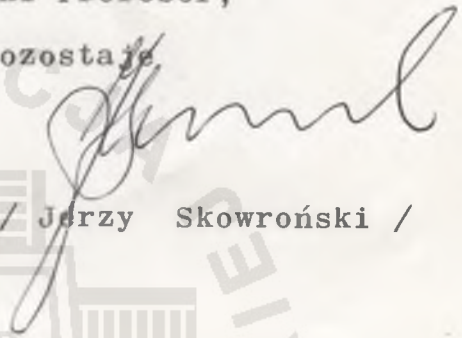
Od września 1986r. jestem na emeryturze, od 28.09.1990r. członek ŚZŻAK - Okręg Wielkopolski - Środowisko "PAŁAC" w Poznaniu.

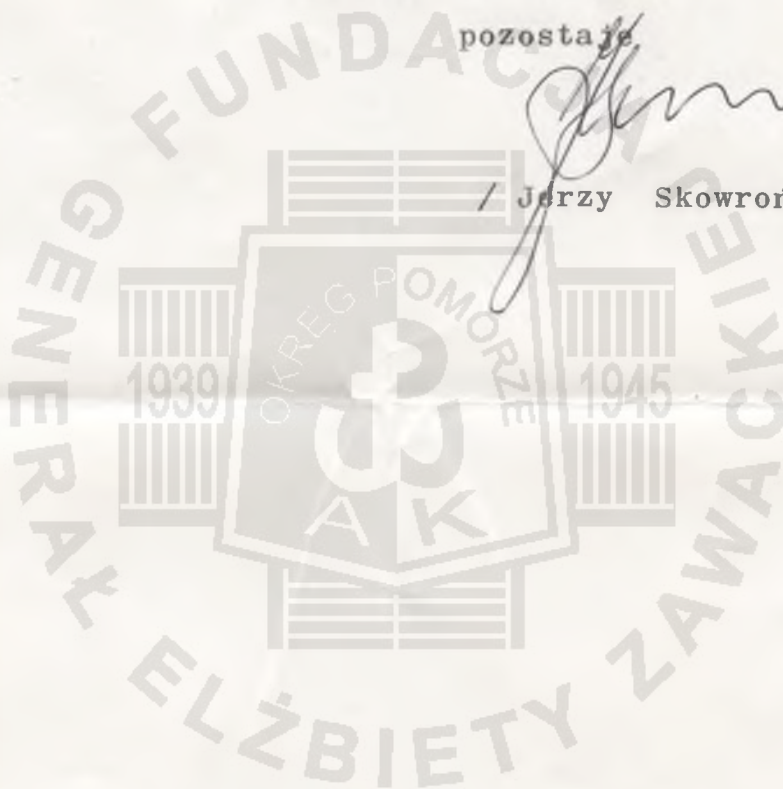
Może, jeżeli nadarzy się okazja bezpośredniej rozmowy z Panią Profesor, będę w stanie słownie uzupełnić te skromne przeżycia konspiracyjne.

Obecnie jestem na etapie powrotu do zdrowia po przebytych trzech zawałach i ciężkiej operacji na otwartym sercu, gdzie założono mnie pięć pomostów tak zwanych "by paas".

Z serdecznymi życzeniami
zdrowia i dalszych sukcesów w pracy
naukowej, Pani Profesor,

pozostaje

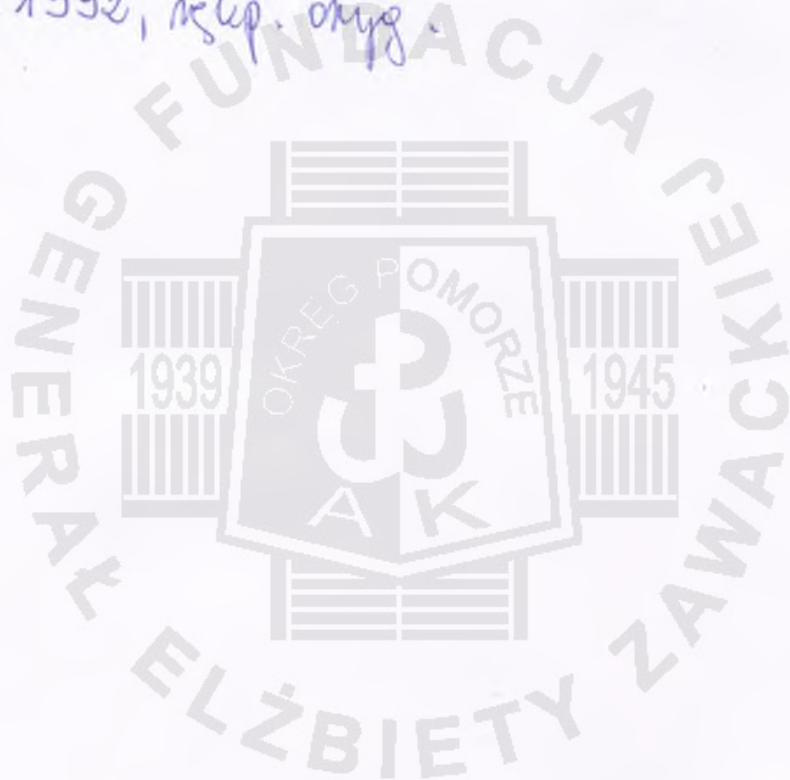

/ Jerzy Skowroński /

1/3. Inne materiały dokumenta-
cyjne: Skowroniński Jerzy

1. Zaświadczenie nr 755594 z BoWiD
Zak. Woj. w Poznaniu z 6.09.1983,
kserokop. oryg. z listem
przewodnim J. Skowronińskiego k.2 s.1-2
z 18.12.1992, kserokop. oryg.

Poznań, 18. 12. 92r.

J/13 /
30.12.92 / 1

Szanowna Pani

Wzrostło dnia

Licz.

12.93 / 18/92

Mgr. H. Marinkowska

W związku z odwołaniem Pani Hanny
Kowickiej - Środowisko „PŁACI” - Okręg Poznań,
z Pana w czasie jej pobytu w Poznaniu i
zgodnie z poleceniami mojej przełożonej,
przesyłam w załączeniu kserokopie
„Zaświadczenie nr. 755594” - ZBoWiD Poznań
o posiadanych uprawnieniach kombatanckich.

Przekazując życzenia świąteczne
Bożego Narodzenia i Nowego Roku
przeżęja

Otrzymał 109. Krynio, nr 319
5.01.93r. H. Marinkowska

JERZY Skowroński ps. PROTAN
ul. Hetmańska 39/5
60-257 POZNAŃ

1/3/2

w P o z n a n i u

Legitymacja nr. 0692486
wydana 18.07.1985r.

Z A Ś W I A D C Z E N I E № 755594

Zarząd Wojewódzki Związku Bojowników o Wolność i Demokrację stwierdza, że

Obywatel (ka) Jerzy Skowroński

(imię i nazwisko)

syn (córka) Stanisława

urodzony (a)

29 lipca 1923r

Lipno

(dzień, miesiąc, rok)

w

(miejscowość)

zamieszkały (a) w 60-251 Poznań ul. Hetmańska 39 m. 5

— jest członkiem zwyczajnym ZBoWiD, nr legitymacji* 51733/31, ew. 267463

— odpowiada warunkom uprawniającym do członkostwa ZBoWiD*.

Zaświadczenie jest dokumentem stwierdzającym prawo do korzystania ze świadczeń określonych w Ustawie z dnia 26 maja 1982 r o szczególnych uprawnieniach kombatanów (Dz. U. Nr 16, poz. 122)

Jednocześnie stwierdza się, że w rozumieniu przepisów tej Ustawy do okresu zatrudnienia wymienionemu (nej) zalicza się następujące okresy działalności kombatanckiej oraz okresy uwięzienia w hitlerowskich obozach koncentracyjnych:

- działalność w Ruchu Oporu od 20 grudnia 1940r do 18 stycznia 1945r.

(rodzaj działalności okres od — do)

4 lata i 1 mies.

SEKRETARZ

Zarządu Wojewódzkiego ZBoWiD

inż. Władysław Napierala

podpis Sekretarza Zarządu
Wojewódzkiego ZBoWiD
i pieczęć służbowa

Łącznie
PREZES

Zarządu Wojewódzkiego ZBoWiD

podpis prezesa Zarządu
Wojewódzkiego ZBoWiD
i pieczęć służbowa

Poznań, dnia 6 września 1983 roku

* niepotrzebne skreślić

Wzór Nr 1

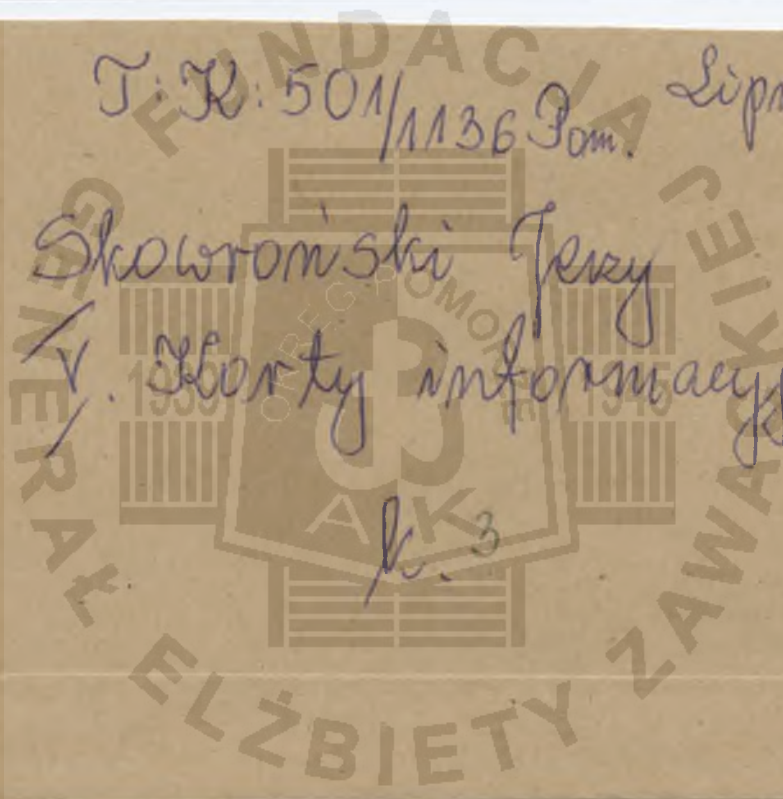
Jedn. ZBoWiD zam. 1020 WA/W-wa

Cz.Z.G. 1071 7.07.83 r. 400 bl. a 100x2k.

T:K: 501/1136 Pom. Lipno

Skowronski Jerzy
V. Skarty informacyjne

k. 3

M 501/1136

diplomo
Poz / Hl

1

Stowronski Jozef -
(dokładca) 7 plubornu služby zolowia
u obu diplomoj poradat Jozef druziny:
piera i druga byly mstke, trewa zanka.

z rel. Szybowstwiepa Romana

M 87.

Shovraishi Jery

Нічотанек
AK ↓

Relacja opublikowana

zob. Relacje ciałuśnwaŋ haŋspiraŋji paŋorskiej...
Nyd. PAPAK, t. XXXI, Tomiŋ 2000, s. 263.

10/1/09

Skowroniński Jerzy

Lipno
POL-AR3

ob. Lio'kowski B., Polskie Podziemie
na Kujawach... Tomii 2008,
s. 304. (342, 345)

9.12.11/115

g. 11. 1945

~~Zbigniew Namrodek~~

~~Wojciech Komisarz~~

60-251 Poznań

M-501/1136

Lipno
Poż AK

Skowroński Jerzy

Skowronski
Jerzy

